AKREDYTACJA JEDNOSTEK CERTYFIKUJĄCYCH SYSTEMY ZARZĄDZANIA

DACS-01

Projekt P2 wydania 6
Warszawa, 5.11.2018 r.

Spis treści:

1. Wprowadzenie....3
2. Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania....3
3. Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania....6
3.1. Zakres akredytacji....6
3.2. Zasady prowadzenia ocen jednostek certyfikujących systemy zarządzania w procesach akredytacji i nadzoru....7
3.2.1. Proces akredytacji....7
3.2.2. Nadzór planowany i ponowna ocena....10
3.2.3. Zmiany zakresu akredytacji....12
3.2.4. Szczegółowe warunki zawieszenia akredytacji....14
4. Postanowienia końcowe....15
5. Dokumenty związane....15
6. Załączniki....16

1. Wprowadzenie

Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen jednostek certyfikujących systemy zarządzania postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01 *Opis systemu akredytacji* oraz zasadami określonymi poniżej.

PCA prowadzi akredytację jednostek certyfikujących systemy zarządzania w programach: QMS (PN-EN ISO 9001), EMS (PN-EN ISO 14001), EnMS (PN-EN ISO 50001), BHP (ISO 45001)[1] , FSMS (PN-EN ISO 22000), FSSC (FSSC 22000), ISMS (PN-ISO/IEC 27001), BCMS (ISO 22301), PEFC w gospodarce leśnej (PEFC PL 1003), QMS w sektorze medycznym (PN-EN ISO 13485), QMS w spawalnictwie (PN-EN ISO 3834-2, PN-EN ISO 3834-3, PN-EN ISO 3834-4), QMS w produkcji bezpośrednich materiałów opakowaniowych produktów leczniczych (PN-EN ISO 15378), ABMS (ISO 37001).

2. Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania

Jednostka certyfikująca systemy zarządzania powinna spełniać wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN ISO/IEC 17021-1** *Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek prowadzących audity i certyfikację systemów zarządzania Część 1: Wymagania.*

Jednostka certyfikująca systemy zarządzania, powinna spełniać specyficzne wymagania akredytacyjne właściwe dla programów:

QMS:

- **ISO/IEC 17021-3** *Ocena zgodności - Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania - Część 3: Wymagania dotyczące kompetencji do auditowania i certyfikacji systemów zarządzania jakością*

EMS:

- **ISO/IEC 17021-2** *Ocena zgodności - Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania - Część 2: Wymagania dotyczące kompetencji do auditowania i certyfikacji systemów zarządzania środowiskowego*

EnMS:

- **PN-ISO 50003** *Systemy zarządzania energią - Wymagania dla jednostek prowadzących audity i certyfikację systemów zarządzania energią*

BHP:

- **ISO/IEC TS 17021-10** Ocena zgodności - *Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania - Część 10: Wymagania dotyczące kompetencji do auditowania i certyfikacji systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy*

FSMS:

- **PKN-ISO/TS 22003** *Systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności - Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności*

FSSC:

- **Food Safety System Certification 22000** (opracowany przez Fundację FSSC 22000)
- **PKN-ISO/TS 22003** *Systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności - Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności*

ISMS:

[1] Proces akredytacji w programie BHP w okresie przejściowym prowadzony jest zgodnie z terminami i zasadami określonymi w Komunikacie PCA nr 261 z dnia 4.06.2018 r.

- **PN-ISO/IEC 27006** *Technika informatyczna - Techniki bezpieczeństwa - Wymagania dla jednostek prowadzących audyt i certyfikację systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji*

BCMS:

- **ISO/IEC TS 17021-6:2014** *Ocena zgodności - Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania - Część 6: Wymagania dotyczące kompetencji do auditowania i certyfikacji systemów zarządzania ciągłością działania*

PEFC w gospodarce leśnej:

- **PEFC PL 1002** *Procedury certyfikacji i akredytacji;*
- **PEFC PL 1004** *Grupowa certyfikacja leśna – Wymagania*

ABMS:

- **ISO/IEC TS 17021-9:2016** *Ocena zgodności - Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania - Część 6: Wymagania dotyczące kompetencji do auditowania i certyfikacji systemów zarządzania antykorupcyjnego.*

Ponadto w akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania, mają zastosowanie warunki właściwe dla akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania, w tym polityki i dokumenty szczegółowe PCA oraz obowiązkowe dokumenty EA i IAF w szczególności:

dla wszystkich programów:

- IAF MD 2 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący przenoszenia akredytowanej certyfikacji systemów zarządzania*
- IAF MD 4 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych („ICT”) do celów prowadzenia auditów/ocen*
- IAF MD 11 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zastosowania normy ISO/IEC 17021 w auditach zintegrowanych systemów zarządzania*

dla programu QMS:

- IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych*
- IAF MD 5 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący ustalania czasu trwania auditów QMS i EMS*

dla programu EMS:

- IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych*
- IAF MD 5 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący ustalania czasu trwania auditów QMS i EMS*
- EA-7/04 *Zgodność z prawem jako część akredytowanej certyfikacji w odniesieniu do ISO 14001:2004*

dla programu BHP:

- IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych;*

– IAF MD 22 *Zastosowanie normy ISO/IEC 17021-1 w certyfikacji systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy*[2]

dla programu BCMS:

– IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych*

dla programu PEFC w gospodarce leśnej:

– IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych*

dla programu QMS w sektorze medycznym:

– IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych*

– IAF MD 5 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący ustalania czasu trwania auditów QMS i EMS*

– IAF MD 9 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania normy ISO/IEC 17021-1 w odniesieniu do systemów zarządzania jakością dla wyrobów medycznych (ISO 13485)*

dla programu QMS w spawalnictwie:

– EA-6/02 *Wytyczne EA odnośnie stosowania EN 45011 i ISO/IEC 17021 w odniesieniu do certyfikacji według normy EN ISO 3834*

– IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych*

dla programu ABMS:

– IAF MD 1 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący zasad próbkowania w procesach certyfikacji organizacji wielooddziałowych*

– IAF MD 5 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący ustalania czasu trwania auditów QMS i EMS (kategorie ryzyka i czynniki zwiększające i zmniejszające czas auditu nie mają zastosowania);

Przy ustalaniu czasu trwania auditów jednostka certyfikująca systemy zarządzania jest zobowiązana do stosowania niniejszych dokumentów:

– w programie QMS i EMS zasady podane w dokumencie IAF MD 5

– w programie BHP zasady podane w dokumencie IAF MD 22 i IAF MD 5

Przy jednoczesnym auditowaniu BHP i OHSAS czas trwania auditu powinien zostać ustalony dla jednego programu i zwiększony o 10%[3]

– w programie EnMS zasady podane w normie PN-ISO 50003 Załącznik A i B

– w programie FSMS zasady podane w dokumencie PKN-ISO/TS 22003 Załącznik B

– w programie FSSC zasady podane w programie FSSC 22000 Załącznik 2, część 4

– w programie ISMS, BCMS zasady podane w normie ISO/IEC 27006 Załącznik B oraz uwzględnienie Załącznika C

– w programie QMS w sektorze medycznym zasady podane w dokumencie IAF MD 5 oraz IAF MD 9

– w programie ABMS zasady podane w dokumencie IAF MD 5.

[2] Oceny będą prowadzone zgodnie z zasadami podanymi w Komunikacie PCA nr 259 z dnia 18.05.2018 r.
[3] Zasady obowiązują w terminach podanych w Komunikacie PCA nr 261 z dnia 4.06.2018 r.

Biorąc pod uwagę, że akredytacja służy wykazaniu kompetencji jednostki certyfikującej systemy zarządzania wymaga się przeprowadzenia:

- w programach QMS, EMS, BHP co najmniej jednego procesu certyfikacji w każdym klastrze technicznym zidentyfikowanym w załącznikach do niniejszego dokumentu
- w programie EnMS co najmniej jednego procesu certyfikacji w każdym zgłaszanym obszarze technicznym (wg PN-ISO 50003 Tablica 2)
- w programie FSMS co najmniej jednego procesu certyfikacji w każdym klastrze zidentyfikowanym w załącznikach do niniejszego dokumentu (wg PKN-ISO/TS 22003 Załącznik A Tabela A.1)
- w programach ISMS, BCMS, QMS w spawalnictwie, QMS w produkcji bezpośrednich materiałów opakowaniowych produktów leczniczych, ABMS co najmniej jednego procesu certyfikacji
- w programie PEFC w gospodarce leśnej co najmniej jednego procesu certyfikacji[4]
- w programie QMS w sektorze medycznym co najmniej jednego procesu certyfikacji w obszarze technicznym (wg IAF MD 9 Załącznik A Tabela A.1).

W przypadku programu FSSC warunkiem ubiegania się o akredytację jest podpisanie przez Jednostkę tymczasowej licencji z Fundacją FSSC 22000, której kopie należy dostarczyć wraz z wnioskiem o akredytację (FA-01).

Dodatkowo w przypadku ubiegania się o akredytację jednostka certyfikująca systemy powinna spełnić warunki przyjęte w deklaracji zawartej we wniosku o akredytację (FA-01), a po udzieleniu akredytacji warunki wynikające z zawartego z PCA *Kontraktu.*

3. Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania

3.1. Zakres akredytacji

Zakres akredytacji obejmuje działalność certyfikacyjną, dla której PCA potwierdziło kompetencje. W zakresie akredytacji jednostki certyfikującej systemy zarządzania podaje się:

- programy i dokumenty normatywne stanowiące podstawę certyfikacji systemów zarządzania
- rodzaje działalności gospodarczej/sektory/kategorie/obszary techniczne, jeśli to właściwe
- lokalizacje, w których jednostka prowadzi kluczową działalność.

Ponadto w zakresach akredytacji w odniesieniu do:

- programów: QMS, EMS, BHP wskazuje się rodzaje działalności gospodarczej (sektory) identyfikowane według kodu IAF/NACE/PKD[5], uszczegółowione wg określonej grupy lub klasy działalności produkcyjnej lub usługowej, w których jednostka prowadzi certyfikację w układzie przedstawionym w formularzu FAC-02. W zależności od konkretnego przypadku, PCA określa zakres w odniesieniu do oznaczeń literowych kodu IAF/NACE/PKD, w razie potrzeby precyzując go z dokładnością do działów i grup
- programu EnMS wskazuje się obszary techniczne wg PN-ISO 50003 Tablica 2
- programu FSMS wskazuje się jedną lub więcej kategorii łańcucha żywnościowego (określonych w PKN-ISO/TS 22003 Załącznik A Tabela A.1). Jednostka certyfikująca jest

[4] Do czasu znowelizowania dokumentów PEFC obowiązują wymagania zawarte w dokumencie DAC-18 w odniesieniu do warunku ubiegania się o akredytację w programie PEFC w gospodarce leśnej oraz wymagań dotyczących zasobów – kompetencji personelu.

[5] PKD 2007/ NACE Rev. 2

zobowiązana do utrzymywania aktualnej listy kategorii/podkategorii, w których ma kompetentnych auditorów. Lista ta powinna być udostępniana PCA na żądanie

– programu FSSC wskazuje się jedną lub więcej kategorii i podkategorii łańcucha żywnościowego (określonych w PKN-ISO/TS 22003 Załącznik A Tabela A.1) wraz z dokumentami normatywnymi oraz programami certyfikacji zgodnie z Załącznikiem I do części V FSSC 22000 wersja 4.1

– programu QMS w sektorze medycznym wskazuje się „główne obszary techniczne" i „obszary techniczne" zidentyfikowane zgodnie z IAF MD 8 Załącznik 1.

W odniesieniu do programów: ISMS, BCMS, QMS w spawalnictwie, QMS w produkcji bezpośrednich materiałów opakowaniowych produktów leczniczych oraz PEFC w gospodarce leśnej, ABMS, określenie zakresu akredytacji następuje wyłącznie z podaniem podstawy certyfikacji, bez uszczegółowienia o rodzaje działalności gospodarczej (sektory).

Dodatkowo w odniesieniu do programu FSSC PCA informuje Fundację FSSC o udzieleniu akredytacji i wszelkich zmianach w statusie akredytacji (np. rozszerzenie, ograniczenie, zawieszenie, cofnięcie).

3.2. Zasady prowadzenia ocen jednostek certyfikujących systemy zarządzania w procesach akredytacji i nadzoru

3.2.1. Proces akredytacji

Ocena jednostki certyfikującej systemy zarządzania w procesie akredytacji polega na przeglądzie dokumentacji oraz ocenie kompetencji na podstawie przeprowadzonej oceny na miejscu i obserwacji.

Ocena zarządzania kompetencjami jednostki certyfikującej systemy zarządzania prowadzona jest z uwzględnieniem dokumentu IAF MD 10.

Jednostka powinna przeprowadzić przegląd dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi i przedstawić PCA jego wyniki na formularzu FAC-06, wraz z wnioskiem (FAC-02).

W procesie akredytacji ocena jednostki certyfikującej systemy zarządzania składa się z:

– **przeglądu dokumentacji jednostki certyfikującej**

– **oceny na miejscu** tj. w siedzibie jednostki certyfikującej i we wszystkich jej oddziałach, filiach, itp. w których prowadzona jest działalność kluczowa

  Kluczowe działalności obejmują: formułowanie polityki, rozwój procesów i/lub procedur, wstępne zatwierdzanie personelu auditującego lub nadzór nad jego szkoleniem, bieżące monitorowanie personelu auditującego, przegląd wniosku, wyznaczenie personelu auditującego, nadzór nad auditami w nadzorze lub ponownej certyfikacji, przegląd raportu końcowego lub decyzję o certyfikacji.

– **obserwacji** auditów prowadzonych przez jednostkę u jej klientów. Liczba obserwowanych auditów jest ustalana indywidualnie dla każdej jednostki certyfikującej na podstawie analizy ryzyka, biorąc pod uwagę wnioskowany zakres akredytacji oraz zakres prowadzonej przez jednostkę działalności certyfikacyjnej (w tym, liczbę wydanych certyfikatów) oraz w oparciu o zasady określone w niniejszym dokumencie.

Obserwacji podlegają audity początkowej certyfikacji, audity ponownej certyfikacji lub audity w nadzorze. Dla każdego programu certyfikacji obserwacji podlega dwuetapowy audit początkowej certyfikacji u co najmniej jednego klienta.

Przy wyborze auditów do obserwacji w poszczególnych programach certyfikacji PCA kieruje się następującymi zasadami:

– w odniesieniu do programów QMS, EMS, BHP:

i. jeżeli w danym klastrze technicznym występuje tylko jeden kod krytyczny, PCA przeprowadza obserwację w tym kodzie krytycznym w celu udzielenia akredytacji dla wszystkich kodów IAF w tym klastrze

ii. jeżeli w danym klastrze technicznym występuje więcej niż jeden kod krytyczny, PCA przeprowadza co najmniej następujące obserwacje:

a. we wszystkich kodach krytycznych wymienionych ze spójnikiem „i" (w kolumnie „Kod krytyczny").

PCA przeprowadzając jedną obserwację w kodzie krytycznym może udzielić akredytacji dla wszystkich kodów IAF niebędących kodami krytycznymi w tym klastrze, jednakże udzielenie akredytacji dla drugiego kodu krytycznego wymaga przeprowadzenia obserwacji również w tym kodzie.

b. w jednym z kodów krytycznych wymienionych ze spójnikiem „lub" (w kolumnie „Kod krytyczny").

PCA przeprowadzając jedną obserwację w kodzie krytycznym może udzielić akredytacji dla pozostałych kodów w tym klastrze technicznym.

iii. jeżeli przeprowadzenie obserwacji w kodzie(-ach) IAF zidentyfikowanym(-ych) jako krytyczny(-e) nie jest możliwe, PCA może uzgodnić z jednostką wybór jednej z dwóch opcji:

a. PCA może udzielić akredytacji tylko dla kodu(-ów) IAF niebędącego(-ych) kodem(-ami) krytycznym(-i) w klastrze technicznym, w którym wykonywana jest obserwacja lub

b. PCA może udzielić akredytacji dla wszystkich kodów w danym klastrze po ocenie dokumentacji w kodzie(-ach) krytycznym(-ch), jednakże pod warunkiem, że:

- Jednostka wykazała, w oparciu o dokumenty, swoje kompetencje we wszystkich kodach w tym klastrze i
- przed wydaniem jakiegokolwiek akredytowanego certyfikatu w kodzie(-ach) krytycznym(-ych) przeprowadzona zostanie obserwacja.

Niemniej jednak w takich przypadkach, jeżeli wynik obserwacji będzie negatywny, PCA powinna rozważyć ograniczenie zakresu akredytacji.

W przypadku, kiedy jednostka certyfikująca wnioskuje o akredytację w danym programie certyfikacji w zakresie jednego lub większej liczby kodów IAF niebędących kodami krytycznymi, wymagana jest co najmniej jedna obserwacja w każdym z klastrów obejmujących dane kody IAF niebędące kodami krytycznymi.

Możliwość udzielenia akredytacji dla całego kodu IAF (wszystkie kody NACE/PKD) PCA uzależnia od wykazania przez Jednostkę jej kompetencji do prowadzenia certyfikacji we wszystkich obszarach technicznych (NACE/PKD) objętych danym kodem (tj. podjęcie decyzji certyfikacyjnych lub wykazanie kompetentnego personelu dla wszystkich określonych funkcji certyfikacyjnych zgodnie z załącznikiem A normy ISO/IEC 17021-1).

W przypadku ubiegania się jednocześnie o programy certyfikacji BHP i OHSAS, wymagana jest co najmniej jedna obserwacja w każdym z tych programów. Kolejne wymagane obserwacje (zgodnie z zasadami opisanymi powyżej) prowadzone w tych programach traktowane są równoważnie.

- w odniesieniu do programu EnMS: w przypadku, kiedy wnioskowany zakres akredytacji obejmuje sektory o szczególnym zagrożeniu, przeprowadza się obserwację auditu w każdym z tych sektorów
- w odniesieniu do programu FSMS: obserwacje prowadzone są w każdym klastrze objętym wnioskowanym zakresem akredytacji, ponadto możliwość udzielenia akredytacji dla każdej

kategorii PCA uzależnia od wykazania przez Jednostkę jej kompetencji do prowadzenia certyfikacji we wszystkich podkategoriach (tj. podjęcie decyzji certyfikacyjnych lub wykazanie kompetentnego personelu dla wszystkich określonych funkcji certyfikacyjnych zgodnie z załącznikiem A normy ISO/IEC 17021-1 oraz załącznikiem C specyfikacji technicznej ISO/TS 22003)

– w odniesieniu do FSSC 22000: obserwacje prowadzone są w każdym klastrze objętym wnioskowanym zakresem akredytacji. W klastrach *Przetwórstwo żywności i pasz* oraz *Sprzedaż detaliczna, Transport i składowanie* obserwacje prowadzone są w każdej kategorii objętej wnioskowanym zakresem akredytacji, ponadto możliwość udzielenia akredytacji dla każdej podkategorii PCA uzależnia od wykazania przez Jednostkę jej kompetencji do prowadzenia certyfikacji we wszystkich podkategoriach (tj. podjęcie decyzji certyfikacyjnych lub wykazanie kompetentnego personelu dla wszystkich określonych funkcji certyfikacyjnych zgodnie z załącznikiem A normy ISO/IEC 17021-1, załącznikiem C specyfikacji technicznej ISO/TS 22003 oraz wymaganiami programu FSSC)

– w odniesieniu do programu ISMS, BCMS, ABMS: po uzyskaniu akredytacji, a przed wydaniem jakiegokolwiek akredytowanego certyfikatu w sektorach o szczególnym zagrożeniu przeprowadzona zostanie obserwacja

– w odniesieniu do programu QMS w sektorze medycznym: obserwacje prowadzone są w każdym głównym obszarze technicznym, objętym wnioskowanym zakresem akredytacji, zidentyfikowanym zgodnie z IAF MD 9 Załącznik A Tabela A.1. Przy wyborze auditu do obserwacji uwzględnia się wyższe klasy ryzyka obszarów technicznych.

Za sektory o szczególnym zagrożeniu / kody krytyczne PCA uznaje w programach:

– QMS - działalności objęte kodami IAF wymienionymi w Załączniku nr 1 Tabela 1

– EMS - działalności objęte kodami IAF wymienionymi w Załączniku nr 1 Tabela 2

– EnMS - działalność objęta obszarem technicznym: przemysł ciężki, górnictwo oraz dostawa energii (wg PN-ISO 50003 Tablica 2)

– BHP - działalności objęte kodami IAF wymienionymi w Załączniku nr 1 Tabela 3

– FSMS oraz FSSC – działalność zidentyfikowana w klastrze *Przetwórstwo żywności i pasz*

– ISMS - działalności objęte kodami NACE Rev.2/PKD 2007: 62, 63.1, 63.9, 64, 65, 66, 69, 80.2, 84, 86.1, 86.2

– BCMS – działalności objęte obszarem technicznym: paliwa jądrowe, zaopatrywanie w energię elektryczną, zaopatrywanie w gaz, dostawa wody, technologia informatyczna

– ABMS – działalności objęte obszarem technicznym: opieka zdrowotna, wyroby farmaceutyczne, budownictwo, administracja publiczna i obrona narodowa, produkcja broni i amunicji, górnictwo i wydobywanie.

Na jednostce spoczywa obowiązek zgłoszenia do PCA działalności do obserwacji. Zgłoszenie, zawierające jako minimum skład zespołu auditorskiego, miejsce prowadzenia auditu, datę i czas trwania auditu oraz zakres certyfikowanego systemu, powinno nastąpić co najmniej 10 dni roboczych przed terminem zaplanowanych działań.

Jednostka jest zobowiązana przekazać do PCA przed obserwacją następujące dokumenty: wniosek o certyfikację klienta wraz z zapisami z przeglądu, program auditów, plan auditu, raporty z poprzednich auditów i aktualny certyfikat, jeżeli ma to zastosowanie, zapisy dotyczących kompetencji zespołu auditującego oraz uzasadnienie obliczania czasu auditu. W przypadku gdy jest to odpowiednie dla celu i zakresu obserwacji, po przeprowadzonym audicie jednostka powinna przekazać raport wraz z wszelkimi wymaganymi dodatkowymi informacjami.

Podczas obserwacji, na żądanie auditorów PCA, powinien im być bezzwłocznie udzielony dostęp do dokumentacji klienta będącej przedmiotem przeglądu wykonywanego przez zespół auditujący jednostki.

3.2.2. Nadzór planowany i ponowna ocena

W nadzorze planowanym i w trakcie ponownej oceny PCA potwierdza kompetencje do prowadzenia działalności certyfikacyjnej poprzez ocenę na miejscu realizowaną w siedzibie jednostki, przegląd dokumentacji i obserwację działań jednostki certyfikującej systemy zarzadzania u jej klienta.

Program ocen powinien gwarantować, że podczas danego cyklu akredytacji zostaną ocenione kompetencje w pełnym zakresie udzielonej akredytacji, dla wszystkich kodów IAF w każdym programie certyfikacji systemu zarządzania: QMS, EMS, BHP oraz w obszarach technicznych/kategoriach wskazanych w pozostałych programach certyfikacji.

W nadzorze planowanym i w trakcie ponownej oceny PCA:

- **ocenia na miejscu** system zarządzania jednostki oraz kompetencje jednostki do prowadzenia działalności certyfikacyjnej, w tym zrealizowane przez nią procesy certyfikacji kierując się, w miarę możliwości, zasadą wyboru procesów spośród przeprowadzonych w okresie od poprzedniej oceny PCA; program certyfikacji QMS, QMS w sektorze medycznym (jeżeli dotyczy) oraz program FSSC (jeżeli dotyczy) oceniany jest podczas każdej oceny na miejscu, natomiast każdy inny program certyfikacji jest oceniany podczas oceny na miejscu nie rzadziej niż raz na dwa lata.

  W jednostkach certyfikujących posiadających lokalizacje, w których prowadzona jest kluczowa działalność, PCA prowadzi każdą ocenę w siedzibie głównej oraz na próbce w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje wybiera się losowo w ten sposób, żeby w trakcie cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną liczba ocenianych za każdym razem lokalizacji była możliwie taka sama oraz zostały ocenione wszystkie lokalizacje.

- prowadzi **obserwacje** auditów prowadzonych przez jednostkę u jej klientów. Liczba obserwacji auditów jest ustalana indywidualnie dla każdej jednostki certyfikującej na podstawie analizy ryzyka, biorąc pod uwagę zakres prowadzonej działalności certyfikacyjnej przez jednostkę (w tym, liczbę wydanych certyfikatów) oraz w oparciu o zasady określone w niniejszym dokumencie. Obserwacji podlegają audity początkowej certyfikacji, audity ponownej certyfikacji lub w nadzorze.

Zazwyczaj obserwacji powinien podlegać pełen audit od spotkania otwierającego do spotkania zamykającego, chyba że cele oceny można osiągnąć dzięki częściowej obserwacji.

Odmowa przez klienta jednostki obserwacji musi zostać uzasadniona i zaakceptowana zarówno przez jednostkę jak też przez PCA. Konsekwencją braku takiego uzasadnienia i akceptacji, może być cofnięcie akredytowanej certyfikacji lub, jeżeli klient nie uzyskał jeszcze certyfikatu, brak możliwości umieszczenia symbolu akredytacji PCA na dokumentach certyfikacyjnych. Brak działań jednostki w stosunku do certyfikowanego klienta może prowadzić do sankcji ze strony PCA (zgodnie z zasadami wskazanymi w DA-01).

Akredytowany certyfikat nie powinien zostać wydany jeżeli, dla uniknięcia poddania swojego auditu obserwacji, organizacja przeniesie certyfikację do innej jednostki lub jeżeli jednostka zamierza ponownie wydać ten sam certyfikat pod akredytacją innej jednostki akredytującej.

Jednostka nie powinna zmieniać swojego zespołu auditującego, planu auditu lub czasu trwania auditu z powodu obserwacji. Jeżeli takie zmiany zostaną dokonane, jednostka powinna przedstawić PCA właściwe uzasadnienie.

Przy wyborze auditów do obserwacji w poszczególnych programach PCA kieruje się zasadą wyboru sektorów o szczególnym zagrożeniu / kodów krytycznych wymienionych w p. 3.2.1.

W procesie ponownej oceny w miarę możliwości prowadzona jest obserwacja dwuetapowego auditu certyfikacyjnego oraz zespołu auditującego, który nie był wcześniej obserwowany w określonym obszarze kompetencji.

Obserwacja auditu prowadzonego przez jednostkę jednocześnie według kilku programów certyfikacji i w kilku kodach IAF / obszarach technicznych może zostać uwzględniona jako obserwacja w zakresie tych programów, i, jeśli to możliwe, w różnych klastrach, o ile obserwacja je obejmie.

W odniesieniu do:

- programów QMS, EMS, BHP w pierwszym cyklu akredytacji programu certyfikacji (tzn. od 1. nadzoru do 1. ponownej oceny), PCA przeprowadza co najmniej jedną obserwację w każdym klastrze technicznym. Taki program oceny będzie kontynuowany do czasu wykazania przez jednostkę wystarczającego doświadczenia i wyników dla programu zaawansowanego. Kiedy to nastąpi, PCA prowadzić będzie co najmniej jedną obserwację w każdym klastrze technicznym programu certyfikacji, uzupełnioną o inne działania w zakresie oceny, w sposób gwarantujący, że w ciągu dwóch kolejnych cyklów akredytacji oceniony zostanie każdy klaster techniczny, jednak nie rzadziej niż raz na dwa lata w danym programie. W przypadku zajścia istotnych zmian w procesie kwalifikacji auditorów, praktykach lub wynikach auditowania oraz w personelu auditującym jednostki, częstotliwość obserwacji ustalona dla pierwszego cyklu zostanie przywrócona
- programu EnMS w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, PCA obserwuje co najmniej jeden audit prowadzony przez jednostkę w każdym obszarze technicznym, jednak nie rzadziej niż raz na dwa lata
- programu FSMS PCA obserwuje w ramach każdego nadzoru lub ponownej oceny co najmniej jeden audit w klastrze 2 (jeżeli jest objęty zakresem akredytacji jednostki certyfikującej) oraz co najmniej jeden audit w każdym z pozostałych klastrów w cyklu akredytacji; co najmniej jedna obserwacja w cyklu akredytacji powinna obejmować etap 1. auditu; pojedyncza obserwacja może obejmować różne kategorie łańcucha żywnościowego, jeżeli to jest uzasadnione działaniami wykonywanymi przez obserwowaną organizację i jednostkę certyfikującą
- programu FSSC w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, PCA obserwuje co najmniej jeden audit prowadzony przez jednostkę w każdym klastrze jednak nie rzadziej niż raz na dwa lata
- programu ISMS, BCMS, ABMS PCA prowadzi obserwacje nie rzadziej niż raz na dwa lata w miarę możliwości w różnych kodach IAF z uwzględnieniem sektorów o szczególnym zagrożeniu
- programu QMS w sektorze medycznym PCA obserwuje w ramach każdego nadzoru lub ponownej oceny co najmniej jeden audit, program ocen powinien zapewnić obserwację auditu w każdym głównym obszarze technicznym, objętym zakresem akredytacji, zidentyfikowanym zgodnie z IAF MD 9 Załącznik A Tabela A.1 w danym cyklu akredytacji; przy opracowaniu harmonogramów obserwacji PCA kierować się będzie wyborem obszarów o najwyższym ryzyku
- programu PEFC w gospodarce leśnej PCA prowadzi obserwacje nie rzadziej niż raz na dwa lata
- programu QMS w spawalnictwie, QMS w produkcji bezpośrednich materiałów opakowaniowych produktów leczniczych PCA prowadzi obserwacje nie rzadziej niż raz w cyklu w każdym z tych programów.

Jednostka jest zobowiązana do zgłoszenia do PCA działalności do obserwacji w obszarach wskazanych przez PCA w kolejnym roku w cyklu akredytacji. Zasady dotyczące obserwacji określono w p. 3.2.1 niniejszego dokumentu.

Jednostka jest zobowiązana do dnia 15 stycznia każdego roku kalendarzowego przekazać do PCA informację o:[6]

- liczbie akredytowanych certyfikatów w każdym akredytowanym programie ważnych na dzień 31 grudnia roku poprzedniego oraz o liczbie akredytowanych certyfikatów dla programu:
  - QMS, EMS, BHP, OHSAS w każdym kodzie IAF (sektorze ekonomicznym określonym w IAF ID 1)
  - EnMS w każdym obszarze technicznym (wg PN-ISO 50003 Tablica 2)
  - FSMS oraz FSSC w każdej kategorii łańcucha żywnościowego (wg PKN-ISO/TS 22003 Załącznik A Tabela A.1)
  - ISMS, BCMS, ABMS w każdym obszarze identyfikowanym kodami NACE Rev.2/PKD 2007
  - QMS w sektorze medycznym w każdym obszarze technicznym (wg IAF MD 9 Załącznik A Tabela A.1)
  - PEFC w gospodarce leśnej, QMS w spawalnictwie, QMS w produkcji bezpośrednich materiałów opakowaniowych produktów leczniczych, ogólną liczbę certyfikatów
- liczbie auditorów w każdym akredytowanym programie, stan na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, (auditorzy zgodnie z definicją ISO/IEC 17021-1)
- liczbie przeniesionych akredytowanych certyfikacji w każdym akredytowanym programie (przeniesienie akredytowanej certyfikacji zgodnie z IAF MD 2), stan na dzień 31 grudnia roku poprzedniego
- liczbie auditów niezrealizowanych w terminie w każdym akredytowanym programie, stan na dzień 31 grudnia roku poprzedniego (auditów niezrealizowanych w terminie określonym w procedurach jednostki)
- liczbie auditorodni przeprowadzonych w roku kalendarzowym w każdym akredytowanym programie, stan na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

Powyższe wskaźniki powinny obejmować dane za cały rok kalendarzowy. Jednostka jest zobowiązania przekazać dane do PCA na formularzu FAC-09 przekazanym jednostce drogą elektroniczną.

W przypadku, gdy jednostka prowadzi działalność certyfikacyjną poza granicami Polski, PCA stosuje zasady i wymagania podane w dokumencie DA-07. Ponadto PCA może prowadzić obserwacje auditu prowadzonego poza granicami Polski. Liczba obserwacji i kraj, w jakim jest prowadzona zależy od aktywności jednostki poza granicami Polski.

Jednostka certyfikująca systemy zarządzania nie powinna oferować i świadczyć nieakredytowanych usług certyfikacyjnych w obszarze, w którym posiada akredytację.

3.2.3. Zmiany zakresu akredytacji

Rozszerzanie zakresu akredytacji jednostki certyfikującej systemy zarządzania dotyczy:

- nowego programu certyfikacji
- w przypadku QMS, EMS, BHP: innego kodu IAF
- w przypadku EnMS: nowego obszaru technicznego (wg PN-ISO 50003 Tablica 2)

[6] Powyższe wymagania wynikają z wdrożenia dokumentu obowiązkowego IAF MD 15:2014

- w przypadku FSMS: nowej kategorii łańcucha żywnościowego (wg PKN-ISO/TS 22003 Załącznik A Tabela A.1)
- w przypadku FSSC: nowej kategorii łańcucha żywnościowego (wg PKN-ISO/TS 22003 Załącznik A Tabela A.1)
- w przypadku QMS w sektorze medycznym: nowego obszaru technicznego (IAF MD 9 Załącznik A Tabela A.1).

W przypadku, gdy jednostka posiada akredytację na jeden program certyfikacji i wnioskuje o rozszerzenie zakresu akredytacji na inny program certyfikacji, wówczas PCA stosuje zasady takie same jak w procesie akredytacji.

Warunkiem wnioskowania o rozszerzenie akredytacji jednostce certyfikującej systemy zarządzania jest wykazanie kompetencji do prowadzenia certyfikacji we wszystkich obszarach technicznych tj. podjęcie decyzji certyfikacyjnych lub wykazanie kompetentnego personelu dla wszystkich określonych funkcji certyfikacyjnych zgodnie z załącznikiem A normy ISO/IEC 17021-1 oraz specyficznymi wymaganiami akredytacyjnymi właściwymi dla poszczególnych programów w obszarze zgłoszonym do rozszerzenia.

W przypadku, gdy jednostka certyfikująca posiada akredytację w programach QMS, EMS, BHP, EnMS, FSMS, QMS w sektorze medycznym w kodach IAF/kategoriach łańcucha żywnościowego/obszarach technicznych i wnioskuje o rozszerzenie zakresu akredytacji w tych samych programach certyfikacji o kolejne kody IAF/kategorie łańcucha żywnościowego/obszary techniczne, wówczas PCA dokonuje oceny w formie przeglądu dokumentacji lub podczas oceny w siedzibie prowadzonej w ramach planowanego nadzoru:

- dowodów na posiadanie kompetentnego personelu dla wszystkich określonych funkcji certyfikacyjnych we wnioskowanym zakresie
- przeprowadzonych procesów certyfikacji, zakończonych decyzją certyfikacyjną dla organizacji prowadzącej działalność w każdym programie i kodzie IAF/kategorii łańcucha żywnościowego/obszarze technicznym objętych wnioskowanym zakresem.

Ponadto w odniesieniu do:

<u>programów certyfikacji QMS, EMS, BHP</u> w przypadku kiedy:

- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o kody IAF w klastrze, na który jednostka nie posiada akredytacji i nie dotyczy kodów krytycznych, przeprowadza się obserwację w każdym z klastrów obejmujących wnioskowane do rozszerzenia kody IAF
- wniosek o rozszerzenie dotyczy kodów niekrytycznych w klastrze, w którym Jednostka posiada akredytację dla kodu krytycznego, nie przeprowadza się obserwacji, a rozszerzenie zakresu o kody niebędące kodami krytycznymi polega na ocenie kompetencji (w formie przeglądu dokumentacji lub oceny na miejscu) Jednostki pod warunkiem, że Jednostka podejmowała decyzje certyfikacyjne dla tych kodów IAF oraz posiada kompetentny personel dla wszystkich określonych funkcji certyfikacyjnych
- wniosek o rozszerzenie dotyczy kodów krytycznych, PCA stosuje zasady ustalone jak w p. 3.2.1 punkt i oraz ii.

<u>programu EnMS</u> w przypadku, kiedy:

- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o obszar techniczny, który nie został zidentyfikowany jako sektor o szczególnym zagrożeniu, nie przeprowadza się obserwacji
- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o obszar techniczny, który został zidentyfikowany jako sektor o szczególnym zagrożeniu, przeprowadza się obserwację.

<u>programu FSMS</u> w przypadku, kiedy:

- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o kategorię łańcucha żywnościowego w ramach klastra, na który jednostka posiada akredytację, nie przeprowadza się obserwacji
- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o kategorię łańcucha żywnościowego w ramach klastra, na który jednostka nie posiada akredytacji, przeprowadza się obserwację w tym klastrze.

programu FSSC w przypadku, kiedy:

- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o kategorię łańcucha żywnościowego w ramach klastra, na który jednostka posiada akredytację, nie przeprowadza się obserwacji (za wyjątkiem klastra *Przetwórstwo żywności i pasz* oraz *Sprzedaż detaliczna, transport oraz przechowalnictwo*)
- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o kategorię łańcucha żywnościowego w ramach klastra, na który jednostka nie posiada akredytacji, przeprowadza się obserwację w tym klastrze.

programu QMS w sektorze medycznym w przypadku, kiedy:

- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o obszar techniczny w ramach głównego obszaru technicznego, na który jednostka posiada akredytację, nie przeprowadza się obserwacji
- wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu akredytacji o obszar techniczny w ramach głównego obszaru technicznego, na który jednostka nie posiada akredytacji, przeprowadza się obserwację.

Na jednostce spoczywa obowiązek zgłoszenia do PCA działalności do obserwacji.

3.2.4. Szczegółowe warunki zawieszenia akredytacji

Zawieszenie akredytacji w części zakresu lub w całości, oprócz zasad określonych w dokumencie DA-01, następuje w przypadku:

- utraty kompetencji jednostki do prowadzenia certyfikacji w danym programie lub w danym sektorze/kategorii łańcucha żywieniowego/obszarze technicznym, bez względu na powód (np. utrata możliwości prowadzenia procesów certyfikacji zgodnie z posiadanym zakresem akredytacji ze względu na brak odpowiedniego personelu dla wszystkich określonych funkcji certyfikacyjnych)
- uniemożliwienia przeprowadzenia oceny lub obserwacji w procesie nadzoru w wymaganym przez PCA okresie czasu.

Wznowienie akredytacji po zawieszeniu następuje po spełnieniu przez jednostkę, w wyznaczonym przez PCA terminie, warunków postawionych przy zawieszeniu oraz, jeśli to właściwe, po przedstawieniu dowodów na przeprowadzenie procesu certyfikacji w zawieszonej części zakresu. W przeciwnym przypadku PCA ogranicza zakres akredytacji w zawieszonej części.

W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji nie przeprowadzono oceny kompetencji w pełnym zakresie udzielonej akredytacji, tj. wszystkich kodów IAF/obszarach technicznych (EnMS)/kategorii łańcucha żywnościowego (FSMS oraz FSSC)/głównych obszarach technicznych (QMS w sektorze medycznym) w każdym programie certyfikacji, akredytacja w tym zakresie zostaje zawieszona z końcem tego cyklu akredytacji.

W przypadku podmiotów posiadających akredytację w programie PEFC w gospodarce leśnej, jednostka jest zobowiązana do powiadomienia PCA w ciągu 7 dni od otrzymania informacji o cofnięciu notyfikacji przez PEFC Polska.

W przypadku decyzji PEFC Polska o cofnięciu jednostce notyfikacji (w całości lub w części) PCA zawiesza udzieloną akredytację na okres 6 miesięcy.

W przypadku decyzji Fundacji FSSC o cofnięciu jednostce licencji (w całości lub w części) PCA zawiesza udzieloną akredytację na okres 6 miesięcy.

4. Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu DACS-01 zastępuje wydanie 5 z 11.03.2018 r. Dokument został wprowadzony Komunikatem nr x z dnia DD.MM.2018 r. i obowiązuje od DD.MM.2018 r. (z datą opublikowania). Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem czerwonym.

5. Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są te wymienione w punkcie 2 oraz:

IAF MD 8 Application of ISO/IEC 17011 in the Field of Medical Device Quality Management Systems (ISO 13485);

IAF MD 10 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący oceny zarządzania kompetencjami jednostki certyfikującej systemy zarządzania zgodnie z normą ISO/IEC 17021;

IAF MD 12 Ocena akredytacyjna jednostek oceniających zgodność prowadzących działalność w wielu krajach;

IAF MD 13 Knowledge Requirements for Accreditation Body Personnel for Information Security Management Systems (ISO/IEC 27001);

IAF MD 15 Mandatory document for the Collection of Data to provide Indicators of Management System Certification Bodies' Performance;

IAF MD 16 Application of ISO/IEC 17011 for the Accreditation of Food Safety Management Systems (FSMS) Certification Bodies;

IAF MD 17 Witnessing Activities for the Accreditation of Management Systems Certification Bodies;

IAF MD 23 Nadzór nad podmiotami działającymi w imieniu akredytowanych jednostek certyfikujących systemy zarządzania;

IAF ID 1 QMS Scopes of Accreditation;

IAF ID 13 IAF Medical Device Nomenclature (IAF MDN) Including Medical Device Risk Classifications;

DA-01 Opis systemu akredytacji;

DA-07 Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej;

DAC-18 Program akredytacji jednostek certyfikujących gospodarkę leśną i łańcuch dostaw w systemie PEFC.

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty EA, IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA: www.european-accreditation.org. IAF: www.iaf.nu.

Dokumenty PCA oraz tłumaczenia wybranych dokumentów EA, IAF i ILAC dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do tych dokumentów jest bezpłatny.

6. Załączniki

Załącznik nr 1:	Podział działalności gospodarczej na klastry
FAC-02	Załącznik do wniosku o akredytację jednostki certyfikującej systemy zarządzania
FAC-06	Przegląd dokumentacji jednostki certyfikującej systemy zarządzania
FAC-09	Ankieta elektroniczna raportowania wskaźników prowadzonej działalności certyfikacyjnej

Załącznik nr 1 do DACS-01

Podział działalności gospodarczej na klastry
System Zarządzania Jakością (ISO 9001)
Tabela 1

Klaster techniczny		Kod IAF	Opis sektora gospodarki / działalności gospodarczej, zgodnie z IAF ID1	Kod(y) krytyczny(-e)
Ż	Żywność	1	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	3
		3	Artykuły spożywcze, napoje i wyroby tytoniowe	
		30	Hotele i restauracje	
M	Mechaniczny	17	Tylko wyroby metalowe	22 lub 20
		18	Maszyny i urządzenia	
		19	Wyroby elektroniczne i optyczne	
		20	Przemysł stoczniowy	
		22	Inne urządzenia transportowe	
P	Papier	7	Tylko „Wyroby z papieru”	9
		8	Wydawnictwa	
		9	Drukarnie	
SM	Surowce mineralne	2	Górnictwo i wydobywanie	2 lub 15
		15	Wyroby z mineralnych surowców niemetalicznych	
		16	Beton, cement, wapno, gips, itd.	
B	Budownictwo	28	Budownictwo	28
		34	Usługi inżynieryjne	
PT	Produkcja towarów	4	Tekstylia i wyroby tekstylne	5 lub 14
		5	Skóry i wyroby ze skór	
		6	Drewno i wyroby z drewna	
		14	Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	
		23	Pozostała produkcja wyrobów	
CH	Chemikalia	7	Tylko „Produkcja masy włóknistej i papieru”	12
		10	Wytwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	
		12	Chemikalia, wyroby i włókna chemiczne	
D	Dostawy	25	Zaopatrywanie w energię elektryczną	26
		26	Zaopatrywanie w gaz	
		27	Dostawa wody	
TGO	Transport i gospodarka odpadami	24	Recykling	24
		31	Transport, gospodarka magazynowa i komunikacja	
		39	Pozostałe usługi społeczne	
U	Usługi	29	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	37 lub 33
		32	Działalność finansowa, obsługa rynku nieruchomości; wynajem	
		33	Technologia informatyczna	
		35	Inne usługi	
		37	Edukacja	
		36	Administracja publiczna	
J	Jądrowy	11	Paliwa jądrowe	11
F	Farmaceutyczny	13	Wyroby farmaceutyczne	13
PL	Przemysł lotniczy	21	Przemysł lotniczy	21
Z	Zdrowie	38	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	38

System Zarządzania Środowiskowego (ISO 14001)
Tabela 2

Klaster techniczny		Kod IAF	Opis sektora gospodarki / działalności gospodarczej, zgodnie z IAF ID1	Kod(y) krytyczny(-e)
RLR	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	1	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	1
Ż	Żywność	3	Artykuły spożywcze, napoje i wyroby tytoniowe	3
		30	Hotele i restauracje	
M	Mechaniczny	17	Tylko Wyroby metalowe	20 lub 21
		18	Maszyny i urządzenia	
		19	Wyroby elektroniczne i optyczne	
		20	Przemysł stoczniowy	
		21	Przemysł lotniczy	
		22	Inne urządzenia transportowe	
P	Papier	7	Tylko „Wyroby z papieru”	9
		8	Wydawnictwa	
		9	Drukarnie	
B	Budownictwo	28	Budownictwo	28
		34	Usługi inżynieryjne	
PT	Produkcja towarów	4	Tekstylia i wyroby tekstylne	4 i 5
		5	Skóry i wyroby ze skór	
		6	Drewno i wyroby z drewna	
		23	Pozostała produkcja wyrobów	
CH	Chemikalia	7	Tylko „Produkcja masy włóknistej i papieru”	7 i 10 i 12 i 13
		10	Wytwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	
		12	Chemikalia, wyroby i włókna chemiczne	
		13	Wyroby farmaceutyczne	
		14	Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	
		15	Wyroby z mineralnych surowców niemetalicznych	
		16	Beton, cement, wapno, gips, itd.	
		17	Tylko „Produkcja metali”	
G	Górnictwo i wydobywanie	2	Górnictwo i wydobywanie	2
D	Dostawy	25	Zaopatrywanie w energię elektryczną	25 lub 26
		26	Zaopatrywanie w gaz	
		27	Dostawa wody	
TGO	Transport i gospodarka odpadami	31	Transport, gospodarka magazynowa i komunikacja	24 i 39 (tylko NACE 37, 38.1, 38.2, 39)
		24	Recykling	
		39	Pozostałe usługi społeczne	
U	Usługi	29	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	29 lub 35 lub 36
		32	Działalność finansowa, obsługa rynku nieruchomości, wynajem	
		33	Technologia informatyczna	
		35	Inne usługi	
		36	Administracja publiczna	
		37	Edukacja	
J	Jądrowy	11	Paliwa jądrowe	11
Z	Zdrowie	38	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	38

System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (ISO 45001)
Tabela 3

Klaster techniczny		Kod IAF	Opis sektora gospodarki / działalności gospodarczej, zgodnie z IAF ID1	Kod(y) krytyczny(-e)
RLR	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	1	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	1
S	Spożywczy	3	Artykuły spożywcze, napoje i wyroby tytoniowe	3
		30	Hotele i restauracje	
M	Mechaniczny	17	Tylko Wyroby metalowe	20 i 21
		18	Maszyny i urządzenia	
		19	Wyroby elektroniczne i optyczne	
		20	Przemysł stoczniowy	
		21	Przemysł lotniczy	
		22	Inne urządzenia transportowe	
P	Papier	7	Tylko „Wyroby z papieru”	9
		8	Wydawnictwa	
		9	Drukarnie	
B	Budownictwo	28	Budownictwo	28
		34	Usługi inżynieryjne	
PT	Produkcja towarów	4	Tekstylia i wyroby tekstylne	4 (łącznie z garbowaniem) i 5 lub 6
		5	Skóry i wyroby ze skór	
		6	Drewno i wyroby z drewna	
		23	Pozostała produkcja wyrobów	
CH	Chemikalia	7	Tylko „Produkcja masy włóknistej i papieru”	7 i 10 i 12 i 13 i 16 lub17
		10	Wytwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	
		12	Chemikalia, wyroby i włókna chemiczne	
		13	Wyroby farmaceutyczne	
		14	Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	
		15	Wyroby z mineralnych surowców niemetalicznych	
		16	Beton, cement, wapno, gips, itd.	
		17	Tylko „Produkcja metali”	
G	Górnictwo i wydobywanie	2	Górnictwo i wydobywanie	2
D	Dostawy	25	Zaopatrywanie w energię elektryczną	25 lub 26
		26	Zaopatrywanie w gaz	
		27	Dostawa wody	
TGO	Transport i gospodarka odpadami	31	Transport, gospodarka magazynowa i komunikacja	31 (tylko towary niebezpieczne), i 24 lub 39 (tylko NACE 37, 38.1, 38.2, 39)
		24	Recykling	
		39	Pozostałe usługi społeczne	
U	Usługi	29	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	29 lub 35 lub 36
		32	Działalność finansowa, obsługa rynku nieruchomości; wynajem	
		33	Technologia informatyczna	
		35	Inne usługi	
		36	Administracja publiczna	
		37	Edukacja	
J	Jądrowy	11	Paliwa jądrowe	11
Z	Zdrowie	38	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	38

System Zarządzania Bezpieczeństwem Zdrowotnym Żywności (ISO 22000, FSSC 22000)

Tabela 4

Klaster		Kody kategorii	Kategoria
1	Gospodarka rolna	A	Hodowla zwierząt
		B	Uprawa roślin
2	Przetwórstwo żywności i pasz	C	Przetwórstwo żywności
		D	Produkcja pasz
3	Katering	E	Katering
4	Sprzedaż detaliczna, transport oraz przechowalnictwo	F	Dystrybucja
		G	Świadczenie usług transportowych i przechowalniczych
5	Usługi pomocnicze	H	Usługi
		I	Produkcja opakowań i materiałów opakowaniowych do żywności
		J	Produkcja wyposażenia
6	Środki biochemiczne	K	Produkcja środków (bio)chemicznych